

Ko ierosinātie DRN atbrīvojuma saņemšanas papildu nosacījumi ārvalstniekiem nozīmēs Latvijas uzņēmējiem? 3/28/22

Projektu vadītājs nodokļu konsultāciju
nodaļā, PwC Latvija
Matīss Auziņš

Laikā, kad arvien aktuālākas kļūst tēmas par dabai draudzīgu saimniekošanu, atkritumu šķirošanu un pārstrādi, aktuālāki kļūst arī jautājumi par dabas resursu nodokļa (DRN) piemērošanu. Kā zināms, viens no DRN objektiem ir iepakojums. Par nodokļa samaksu atbild vai tiesības uz atbrīvojumu iegūst persona, kura pirmā Latvijā realizē preces iepakojumā, ieskaitot ārvalstu uzņēmējus, kas savas preces piegādā Latvijas komersantiem. Šobrīd tiek plānoti DRN likuma grozījumi attiecībā uz ārvalstu personu tiesībām piemērot atbrīvojumu.

DRN maksātāji

Atbilstoši pašreizējiem DRN likuma nosacījumiem nodokli maksā persona, kura pirmā Latvijā realizē preces iepakojumā. Vienlaikus likums paredz atbrīvojumu no DRN, ja persona ir noslēgusi līgumu par dalību ražotāja paplašinātās atbildības sistēmā (RPAS). DRN vietā tad jāveic maksājums atkritumu apsaimniekotājam, kurš nodrošina atkritumu savākšanu, šķirošanu, pārstrādi un citas funkcijas. Tā kā DRN piemērošanas sistēmas mērķis ir panākt atkritumu apsaimniekošanu, praksē šis maksājums atkritumu apsaimniekotājam ir vairākas reizes mazāks par maksājamo nodokli.

DRN piemērošana skar arī ārvalstniekus, jo nodoklis jāmaksā personai, kura pirmā ieved videi kaitīgas preces vai preces iepakojumā. Atbilstoši VID metodiskajam materiālam "Ārvalstu komersantiem par dabas resursu nodokļa samaksu" kā persona, kas pirmā ieved preces Latvijā, ir norādīta persona, kas pirmā šķērso Latvijas robežu. Tātad jāvērtē, kurai no darījuma pusēm ir īpašumtiesības uz preci, šķērsojot robežu. Likums paredz, ka ārvalstnieka, kurš nav reģistrēts VID kā nodokļu maksātājs, vietā DRN var maksāt precu saņēmējs vai cita rakstveidā pilnvarota persona. Tomēr no izmaksu viedokļa izdevīgāks ir DRN atbrīvojums, noslēdzot līgumu ar atkritumu apsaimniekotāju.

Līdz šim DRN normas neparedzēja ierobežojumus citu ES dalībvalstu personām slēgt līgumus savā vārdā par dalību RPAS, tātad praksē daudzi citu dalībvalstu uzņēmumi paši slēdz šos līgumus, un Latvijas uzņēmumiem, kas iepērk preces iepakojumā no citas dalībvalsts piegādātāja, ne vienmēr jāsaskaras ar jautājumiem par DRN samaksu par iepakojumu. Tomēr šobrīd pastāv ierobežojums līgumus par dalību RPAS slēgt trešo valstu personām. Likums nosaka, ka dalība ir iespējama tad, ja trešās valsts persona ir vai nu reģistrēta VID kā nodokļu maksātājs vai arī rakstveidā pilnvaroјusi personu, kas veic komercdarbību Latvijā, pārņemt trešās valsts ražotāja saistības Latvijā attiecībā uz RPAS dalībnieka pienākumu izpildi.

Prasības ārvalsts personai

Plānotie DRN likuma grozījumi, kas šobrīd gaida izskatīšanu un apstiprināšanu Ministru kabinetā, paredz precīzēt prasības ārvalsts personas dalībai RPAS, nosakot, ka tās attiecināmas ne tikai uz trešo valstu, bet arī uz citu dalībvalstu personām. Tātad turpmāk arī dalībvalsts persona, kas Latvijā laidīs tirgū preci iepakojumā, varēs piedalīties RPAS, ja tā būs reģistrēta VID kā nodokļu maksātājs vai arī būs rakstveidā pilnvaroјusi Latvijas komersantu pārņemt saistības Latvijā attiecībā uz RPAS dalībnieka pienākumu izpildi.

Turklāt citas dalībvalsts vai trešās valsts personai būs jāinformē apsaimniekotājs par šo pilnvaroto uzņēmumu.

Jaunā likumvide praksē radīs nepieciešamību, ievedot preces iepakojumā no citas dalībvalsts Latvijā nereģistrēta nodokļu maksātāja, iesaistīt Latvijas komersantu, lai samazinātu DRN izmaksas un noslēgtu līgumu ar atkritumu apsaimniekotāju par dalību RPAS. Par šādu iesaisti, visticamāk, ir iespējams vienoties arī preču piegādes līgumā.